

Arama Kurtarma Bilgisi ve Etik Değerler

ADY107U

KISA ÖZET

Bölüm 1- Arama Kurtarmaya Giriş

ARAMA KURTARMA

Arama kurtarma denildiğinde ilk akla gelen, kaza, kayıp ve benzeri durumlarda yardıma muhtaç insanlar akla gelir. 'Denize düşen araba', 'Kayıp çocuk', 'Göçük altındaki mahsur kalan işçiler için.....', ...vb.

Kurtarma çalışmaları da, bilgi, beceri ve deneyimli uzman kurtarıcı ekiplerle yapılması gereken ciddi ve sorumluluk içeren bir iştir. İlk olarak, kurtarma çalışmalarındaki öncelik, kazazedenin o anki sağlık durumunu korumaktır. Bu nedenle, gerekiyorsa kazazedeye ilk yardım uygulanır. İkinci aşama; o anki durumu korunan kazazedeyi olay yerinden uzaklaştırarak daha kapsamlı yardım alabileceği güvenli yerlere nakletme çalışmalarıdır. Tüm bu işler mevcut kişi, araç ve gereçler kullanılarak yapılır.

ARAMA KURTARMA ESASLARI

En önemli konu kazazede için aşağıda sırası ile yapılması gereken işlerdir.

- Kazazedenin yerini belirleme,
- Teknik yardımda bulunma,
- Tıbbi yardımda bulunma,
- Kazazedeyi tahliye etmedir

Arama Kurtarmadaki Temel Özellikleri

• Yeterlilik

– **Acil durumda 72 saatlik tüm hayati ihtiyaçlarına sahip olmak:** Ani gelişen her türlü olağan ya da olağanüstü olaylarda en az 3 gün hiç kimseye ihtiyaç duymadan barınma, giysi, yiyecek, içecek, ...vb. ekipmanlara ve hayatını devam ettirebilecek bilgi ve becerileri içerir.

– **İlk yardımı bilmek:** Yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlileri tarafından gelişmiş tıbbi yardım sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla, eldeki mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.

– **Stres yönetimini bilmek ve uygulayabilmek:** Zihinsel, duygusal veya fiziksel gerginlik yaratan durumlarda, çözüme ilişkin doğru tercih ve davranışlarla başarılı olmaktır.

– **Takım çalışması yapabilmek:** Birden fazla kişinin bir araya gelerek, yapılacak çalışmaların özel amaçlarına uygun olarak organize olması ve çalışmayı uyumlu biçimde sürdürebilmesidir.

– **Sorumluluk ve risk alabilmek:** Çalışmalar sürecinde zarar görme ve/veya zarara uğramayı kabul etmek ve üstlendiği ya da yaptığı tüm davranış ve çalışmalar için gerektiğinde hesap verebilmektir.

– **Bilgi ve beceri sahibi olmak:** Bir konu ya da işle ilgili olgu ve ilkelerin tümüne sahip olarak, bir işi başarma ve/veya işlemini gereğine uygun olarak ve gerektiği gibi sonuçlandırma yeteneğidir.

– **Gönüllü olmak:** İçinde bulunduğu duruma bağlı olmadan, herhangi bir karşılık ya da çıkar beklemezsizin bir işi yapmayı kendiliğinden üstlenmektir.

Gönüllülüğün en temel özellikleri;

- ✓ Yapılan tüm yardım çağrılara cevap vermek,
- ✓ Maddi kazanç sağlamamak,

- ✓ Kişisel çıkar göz ardı etmek,
- ✓ İnsan hayatını korumaktır.

– **Anlayışlı olmak:** Toplum ya da kişilerce değer verilen ve/veya kutsal bilinen tüm özellik ve olgulara karşı saygı, sevgi ve bağlılık duygusuna sahip olmaktır.

Özellikle;

- ✓ Doğaya ve İnsana saygı duymak,
- ✓ Din, dil, cins, ırk ayrımı gözetmemek,
- ✓ Dikkatli, saygılı ve hoş görülme olmak,

- ✓ Çalışmalarda insan onuru ve haysiyetini korumak esastır.

– **Kanunlara uymak:**

- ✓ Küçük düşürücü ve/veya yüz kızartıcı suç işlememek,
- ✓ Kanunlar aykırı bir şey yapmamak/yaptırmamak,

- ✓ Tanıtım bilgisi taşımak,
- ✓ Açık İletişim,
- ✓ ...vb. diğer temel değerlerdir.

DİKKAT:

- Acil durumda 72 saatlik tüm hayati ihtiyaçlarına sahip olmak,
 - İlk yardımı bilmek,
 - Stres yönetimini bilmek ve uygulayabilmek,
 - Takım çalışması yapabilmek,
- Arama kurtarmanın temel esaslarıdır.

- Sorumluluk ve risk alabilmek,
- Bilgi ve beceri sahibi olmak,
- Gönüllü olmak,
- Anlayışlı olmak,
- Kanunlara uymak,

ARAMA KURTARMA TÜRLERİ

DİKKAT: Arama kurtarma çeşitleri, olay yeri, biçimi, şiddeti bağlı olarak yapılması gereken çalışma biçimine göre belirlenir.

Genel olarak bir arama kurtarma ekibi 6-10 kişiden oluşur.

- 1 Ekip lideri
- 4 veya 8 personel
- 1 Destek personeli

Ancak oluşturulacak Arama ve Kurtarma ekibinin personel sayısı ve çalışma biçimleri, olaylara göre değişkenlik gösterir. Bu değişkenliklere uygun olarak, arama kurtarma türleri de çeşitlendirilir.

Çalışma yerine göre:

- Suda Arama Kurtarma
- Su üstü
- Su altı
- Havada Arama Kurtarma
- Atmosfer içi
- Atmosfer dışı
- Karada Arama Kurtarma
- Yer üstü
- Yer altı
- Meskûn Mahalde Arama Kurtarma
- Savaş ve Çatışma Alanlarında Arama Kurtarma

Tabii afetlere göre:

- Yangında Arama Kurtarma
- Depremde Arama Kurtarma
- Çığda Arama Kurtarma
- Heyelanda Arama Kurtarma
- Selde Arama Kurtarma

Kaybolma ve kazalara göre:

- Kaybolma durumunda Arama Kurtarma
- Engellere takılma durumunda Arama Kurtarma
- Kaza geçirme durumunda Arama Kurtarma
- Mahsur kalma durumunda Arama Kurtarma

Yapılan Çalışmaların Biçimine Göre

Basit (Hafif) Arama Kurtarma Çalışmaları: Basit arama kurtarma çalışmalarının hedefleri insanlara en kısa süre içinde, en yüksek sayıda kurtarmayı gerçekleştirme ve kurtarıcılarının emniyetini en az riskle sağlamaktır. Hafif arama kurtarmanın bileşenleri; zaman ve insandır. Bilgi, beceri ve dayanıklılık gerektirir ancak özel uzmanlık ve ekipman gerektirmez. Bu nedenle en az sayıdaki ekipve ekipmanla yapılan bir çalışma türüdür. Polis, jandarma ve vatandaşların haberlerde karşılaştığımız arama kurtarma çalışmaları, bu tür bir arama kurtarma çalışmalarıdır.

Ağır (Zor) Arama Kurtarma Çalışmaları: Bu tür Arama ve Kurtarma; özel olarak eğitilmiş kişilerce gerekli donanım, arama araçları kullanılarak afet ya da kaza sonrasında canlıların bulunup çıkarılması amacıyla yapılan çalışmalardır. Özel uzmanlık ve ekipman gerektirir. Belirli standartlara göre çalışan bu tür arama kurtarma ekipleri, kazazedeyi bulabilme, araç kullanabilme, ... vb. teknik yardımları yapabilmelidir. Ayrıca, tıbbi yardım uygulayabilecek bilgi, beceri ve ekipmanlara sahip olmalıdırlar. Tehlikeli ve stresli bir ortamda gerçekleştirilen, karmaşık ve teknik çalışmaları içeren bu tür arama kurtarma çalışmaları, genellikle birkaç gün sürmesine karşın bazı durumlarda 2-3haftaya kadar uzayabilir. Ekibin bu tür koşullara ve yapılacak çalışmaların özellik ve amaçlarına uygu olması gerekir.

Bu tür Arama kurtarmada olması gereken temel özellikler;

- Kazazedenin yerini (cihaz, köpek, ...vb. araçlar yardımıyla) belirleme,
- Tıbbi yardımda bulunma,
- Teknik yardımda bulunmadır.

Destek Çalışmaları: İstatistikler, acil durum ve afetlerden kurtarılanların ancak %20'sinin uzmanlaşmış kişilerle ve profesyonellerce gerçekleştirildiğini göstermektedir. Büyük pay yapılan destek çalışmalarıdır.

- Teknik destek
- Yöntem
- Ulaşım
- Lojistik desteği
- Ekip
- Ekipman
- Yiyecek-İçecek
- Sosyal destek
- İletişim
- Yardımcı araçlar
- Giyecek
- Yardım malzemeleri

Sağlık desteği

- İhtiyaç malzemesi
- Ekonomik
- Güvenlik desteği
- Önlem alma
- Psikolojik
- Eğitim-Öğretim
- Koruma

ARAMA KURTARMA EKİPMANLARI

DİKKAT: Yapılacak arama kurtarma çalışmalarına göre uzman ekip ve genel, kişisel, özel ekipman oluşturulur.

Kullanım Amaçlarına Göre Arama Kurtarma Ekipmanları

Genel (Ortak) Ekipmanlar

- Ulaşım aracı (Jip, şisme bot, helikopter, ... vb.)
- İp, halat (Dinamik ip, statik ip, perlon, çelik halat, ... vb.)
- Sedye (Sabit, katlanır, ... vb.)
- ... vb.

Kişisel Ekipmanlar

- Çanta (Sirt çantası, el çantası, özel amaçlı, ...vb.)
- (Çizme, bot, yüzme paleti, ...vb.)
- Giysi (Yanmaz, neopren, kaban, ... vb.)
- vb.

Özel Ekipmanlar

- Köpek
- Dinleme cihazı
- Dron
- ... vb.

ARAMA KURTARMA AŞAMALARI

Başarılı bir çalışma;

- İyi bir planlama, sevk ve idareye,
- Kullanılan uygun ekipmanlara,
- Eğitimli uzman personellere,
- Uygun arama ve kurtarma yönteminin uygulanmasına,
- İyi bir iletişim ve koordinasyona bağlıdır.

DİKKAT: Arama kurtarmanın aşamaları;

- Teorik Altyapı,
- Finans ve Yönetim,
- Ön Hazırlık,
- Değerlendirme,
- Operasyon,
- Kayıt, raporlama ve arşivdir.

Başarılı bir Arama Kurtarma çalışmasının aşamaları şunlardır:

- Teorik Altyapı
- Amaçlar
- Hedefler
- Finans ve Yönetim
- Sistematik yapı ve hiyerarşi
- Bağışlar
- Eğitim girdisi
- ...vb.
- Ön Hazırlık
- Gönüllü kabulü
- Teorik eğitimler

– Pratik eğitimler

– Sistematiik kurgu (Tatbikat)

• Değerlendirme

– İhbar alma

– Değerlendirme

√ İletişimin sağlanması

√ Koordinasyonun sağlanması

– Hazırlık

√ Planlamanın yapılması

√ Ekiplerin belirlenmesi

√ Ekipmanların belirlenmesi

• Operasyon

– Ekiplerin oluşturulması

– Ulaşımın sağlanması

– Güvenliğin sağlanması

– İletişim ve haberleşmenin sağlanması

– Lojistik desteğin sağlanması

– Koordinasyonun sağlanması

• Kayıt, raporlama ve arşiv

TÜRK ARAMA KURTARMA SİSTEMİ

DİKKAT: Ülkemizde, olası afet ve acil durumlarda yapılacak tüm çalışmalarda kargaşanın ortadan kaldırılması ve tek elden yürütülmesi amacıyla Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur.

Kanunlar

• Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının kuruluş ve görevleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 30 ila 56. maddeleri arasında düzenlenmektedir.

• 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun

Bakanlar Kurulu Kararları

• Türkiye Afet Risklerinin Azaltılması Platformunun Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları

Yönetmelikler

• İl Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri Yönetmelięi

• Afet Ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmelięi

• Afetlerin Genel Hayata Etkililięine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik

• Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer Tehlikelere Dair Görev Yönetmelięi

• Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Türkiye Deprem Veri Merkezi Sistemi Yönetmelięi

• İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

• Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

• Sığınak Yönetmelięi

• Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Disiplin Amirleri Yönetmelięi

• Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmelięi

• Arama ve Kurtarma Teknisyenliği Sınav, Atama, Görev ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

• İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ile Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlükleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik

• Sivil Savunma Uzmanlarının İdari Statüleri, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları ile Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

• Türk Arama ve Kurtarma Yönetmelięi

• 112 Acil Çağrı Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmelięi.

Yönergeler

• Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Personel Kimlik Kartı Yönergesi. Afet ve acil durum hizmetleri için oluşturulan resmi kurum ve kuruluşlarından bazıları şunlardır:

ÖZETİ SATIN ALMAK İÇİN TIKLAYINIZ

- Ana Arama ve Kurtarma Koordinasyon Merkezi (AAKKM): Karada, Havada ve denizde arama ve kurtarma hizmetinin en üst düzeyde koordinasyonunu ve işbirliğini sağlamaya yönelik kanunlar, uluslararası çok taraflı sözleşmeler esasları doğrultusunda ilgili ülkelerle faaliyet, koordinasyon ve işbirliği yapmaktadır.

- AFAD: T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı: Deprem riskini azaltma ve depremlere baş edebilmede hazırlıklı, dirençli, güvenli ve sürdürülebilir bir yaşam biçimi yaratılması amacıyla yönelik AR_GE faaliyetleri ve ilgili çalışmaları yapar. AKOM: Afet Koordinasyon Merkezi

- “Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekiplerinin Görevleri ve Çalışma Esaslarına Dair Yönerge”nin 12. maddesinde UMKE’nin görevleri belirlenmiştir. UMKE’nin amacı hertürlü afet durumunda yeterli ve nitelikli sağlık hizmeti sunabilme ve yurt ve dünya çapında afetzedelere yardım etmektir. İl sağlık müdürlükleri acil ve afetlerde sağlık hizmetleri şube müdürlüklerine bağlı olarak, acil ve olağandışı durumlarda görev yapmak üzere UMKE oluşturulmuştur. UMKE personeli olağandışı durumlarda UMKE acil müdahale timi adı altında ilinde veya bölgesindeki olaylara müdahale eder. Olağandışı olayın boyutuna bağlı olarak gerektiğinde sağlık birimlerinde çalışan diğer UMKE personeli bu timde birlikte görevlendirilir.

Afet ve acil durum hizmetleri için oluşturulan bazı gönüllü kurum ve kuruluşlar şunlardır:

- AKUT: Arama Kurtarma Derneği
- UMKE: Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri
- AKAY: Arama Kurtarma Acil Yardım
- vb.

İşbirliği Yaptığımız Uluslararası Bazı Kurum ve Kuruluşlar

- UN-OCHA
- UN-UNDAC
- UN-INSARAG
- UN-OSOCC
- UN-UNJLC
- UN-ISDR
- WHO
- RED CROSS/RED CRESCENT
- FEMA
- ...vb.

Bölüm 2- Arama Kurtarma Mevzuatı ve Ekipleri

ARAMA VE KURTARMA BİRLİK VE EKİPLERİ KURULUŞ TARİHÇESİ

Bu sistemle, 1966-1983 yılları arasında ülkemizde meydana gelen

- 1966 Varto,
- 1970 Gediz,
- 1971 Burdur- Bingöl,
- 1976 Van Muradiye,
- 1977 Lice,
- 1983 Erzurum depremlerinde görev yapılmıştır.

Bu afetlerden edinilen deneyimlerin sonuçlarında arama kurtarma hizmetlerinin;

- Halktan seçilen ekiplerde görev yapan kişilerin kendilerinin afetzede olmaları,
- Merkezden gönderilen ekiplerin sayısının yetersiz olması,
- Teknik araç ve gerecin çağın gereklerine uygun olmaması

Bu başarılar sonunda;

- Ülkemizin coğrafi yapısı ve deprem bölgeleri göz önüne alınarak bölge esasına göre çalışacak, 11 ilde 120’şer kişilik profesyonel Arama ve Kurtarma Birliklerinin oluşturulması için ilin özelliği ve nüfus yoğunluğu dikkate alınarak Afad İl Müdürlüklerinin bünyesinde, 70 ilde 10 - 30 personelden oluşan arama ve kurtarma ekiplerinin oluşturulması, için 586 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkartılmıştır.
- 586 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ayrıca Sivil Toplum Örgütleri ve Gönüllülerin Sivil Savunma hizmetlerine katılmaları esasa bağlanmıştır.
- 596 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile birlik ve ekiplerde görev yapacak bir kısım personelin sözleşmeli olarak çalıştırılması imkânı sağlanmıştır.

ULUSAL ARAMA KURTARMA MEVZUATI

Bu bölümde ulusal arama kurtarma mevzuatı, kanunlar, KHK lar, Bakanlar Kurulu Kararları, yönetmelikler, yönergeler, genelgeler, tebliğler, mevzuatlar, mevzuat el kitapları, KİK larda detaylı olarak tanımlanmıştır.

Bu bölüm çerçevesinde Arama Kurtarma Mevzuatı, önemli maddeler kapsamında özetlenmiştir.